

L' HOME JUST

(De Roumanille)

I

Hi havia un home que va tenir un fill; y tenint aquest fill volgué darli per padri un home just. Més ahont trobarlo? Cerca que cercaràs.

Va trobar á Sant Pere; y Sant Pere s' hi acostà.

—Què cercau, bon home?

—Cerco padri per mon fillet.

—Si volguesseu que 'n fos jo—va fer Sant Pere—estich á vostre servey.

—Es que—respón l' home—voldria un home just.

—No podéu trobar gayre millor—Sant Pere diu.

—Y qui sou vos?

—Soch Sant Pere.

—Sant Pere? lo qui porta les claus? No sou pas just; per cualsevol pecadet més ó menys, fiqueu uns al Paradís, altres al Purgatori y 'ls demés al Infern... No sou pas l' home que jo vull, á Deu siau.

II

Y camina que caminaràs y cerca que cercaràs... Troba al bon Deu.

—Què cerques, bon home?

—Cerco padri pera mon fillet.

—Si volguesseu que jo 'n fos—va fer lo bon Deu—estich á vostre servey.

—Es que—respón l' home—voldria un home just.

—No pots pas desitjar mes.

—Y qui sou vos?

—Soch lo bon Deu.

—Lo bon Deu!... ah! no, no, no sou pas lo padri que jo cerco.

—Com s' entén, miserable pecador! trobes que no soch just?

—Vos just, Senyor Deu! Per vos uns sorrichs, altres son pobres, als uns donéu seny, als altres follia, criéu als uns drets é iguals, als altres esguerrats, á l' un li donáu ciencia, al altre ignorancia, felicitat á aquest á n' aquell mal any... No, no sou padri que per mi faça.

III

Y camina que caminaràs, y busca que buscaràs.

Troba la Mort, y la Mort s' hi acostà.

—Què cercáu, bon home?

—Cerco padri per mon fillet.

—Si 'm volguesseu—diu la Mort—soch al vostre servey.

—Es que—respón l' home—voldria un home just.

—Oh! per ço ray! millor no podiau topar.

—Y qui sou vos?

—Soch la Mort.

—La Mort! en hora bona! Vos, bona Mort, sou justa: vos si que no feu torts; al devant vostre, no hi ha rich ni pobre, ni noble ni plebéu, ni rey ni vasall, ni jovenesa, ni jove ni vell, ni ningú que s' escape!

—Donchs visca la Mort! Seréu vos, oh justa Mort, lo padri de mon fillet.

IV

Y la Mort tingué l' infant á les fonts, é hi hagué bona festa. Y heus-aquí que en l' ápat hi havia un plat de llanties, y la Mort menjava ab la punxa d' una agulla. Llavors l' home li digué.

—Com es que menjas las llanties ab una agulla.

—Amich—feu la Mort—jo soch l' home de la paciència. Encara que vaja poch á poch, sempre tinch temps; los jóvens, los esbojarrats, los ditxosos no fan cas de mi, y se riuen de la Seca; y jo 'l espero en mon cau, y no se 'n escapa ni un.

Acabat lo menjar, la Mort digué al home:

—Ja que he sigut padri á ton fill, te donaré un secret. Escoltam bé; quan en lo llit d' un malalt me veges drete al lloch de la capsaleira, pots dir de cert que 'l malalt será curat; més si jo soch als peus ab la meva dalla, ja pots dir que es mort.

Donchs be. Lo nostre home 's passa metge; y ab aço quan un malalt lo demanava, no feya sinó entrar y, quan veyia la Seca al capsal del llit, ordenava per remey una mica de aygua de la font, y deya al malalt: «No tingues por, ja 'n sortiràs.»

Si, pel contrari, veyia la mort ab la dalla á la mà y als peus del llit, llavors remenava la testa y deya als parents: «Lo seu mal es gran, no hi valdrà rés, aneu á buscar lo notari y tot seguit lo capellà.»

Y com may s' errava, agafà més crit que tots los metges plegats, y guanyà molts diners, y tingué més riqueses que la mar. De tant en tant la mort, tot passejant, entrava á véurel y 'l metge opulent li feya rebuda magnífica dihentli sempre: «Visca l' home just!»

V

Mentres tant, se feya vell, y heus aquí que la Mort un jorn va dirli: